

O TYM
WARTO
WIEDZIEĆ

Koronawirus a cukrzyca

Opracowano na podstawie aktualności
Polskiego Towarzystwa
Diabetologicznego

„Nowy koronawirus SARS-CoV-2,
COVID-19 a cukrzyca”
23 marca 2020

SANOFI

Cukrzyca a ryzyko zachorowania i powikłań COVID-19

Chorzy na cukrzycę **nie mają** większego prawdopodobieństwa zachorowania na **COVID-19** niż osoby w populacji ogólnej. U diabetyków problemem są nie tyle większe prawdopodobieństwo zakażenia wirusem, ile gorsze rezultaty leczenia.

Obserwowana zależność między liczbą chorób towarzyszących (np. cukrzyca, choroba serca) a ryzykiem rozwoju ciężkich powikłań COVID-19

mniej chorób towarzyszących

mniejsze ryzyko rozwoju ciężkich powikłań

Chorzy na cukrzycę posiadają **większe prawdopodobieństwo rozwoju ciężkich powikłań COVID-19**. Jeśli **cukrzyca jest dobrze kontrolowana**, ryzyko rozwoju ciężkiej postaci zakażenia COVID-19 jest podobne do tego, które obserwujemy w populacji ogólnej. **U osób ze złą kontrolą cukrzycy** i wahaniami poziomu cukru istnieje **większe ryzyko rozwoju powikłań cukrzycowych** i **większe ryzyko rozwoju ciężkiej postaci COVID-19**.

zła kontrola cukrzycy, wahania poziomu cukru

I/LUB

obecność choroby serca/innych powikłań

upośledzenie zdolności
organizmu do walki z infekcją

większe ryzyko powikłań infekcji
i ostrego stanu zapalnego

gwałtowny wzrost stężenia glukozy we krwi

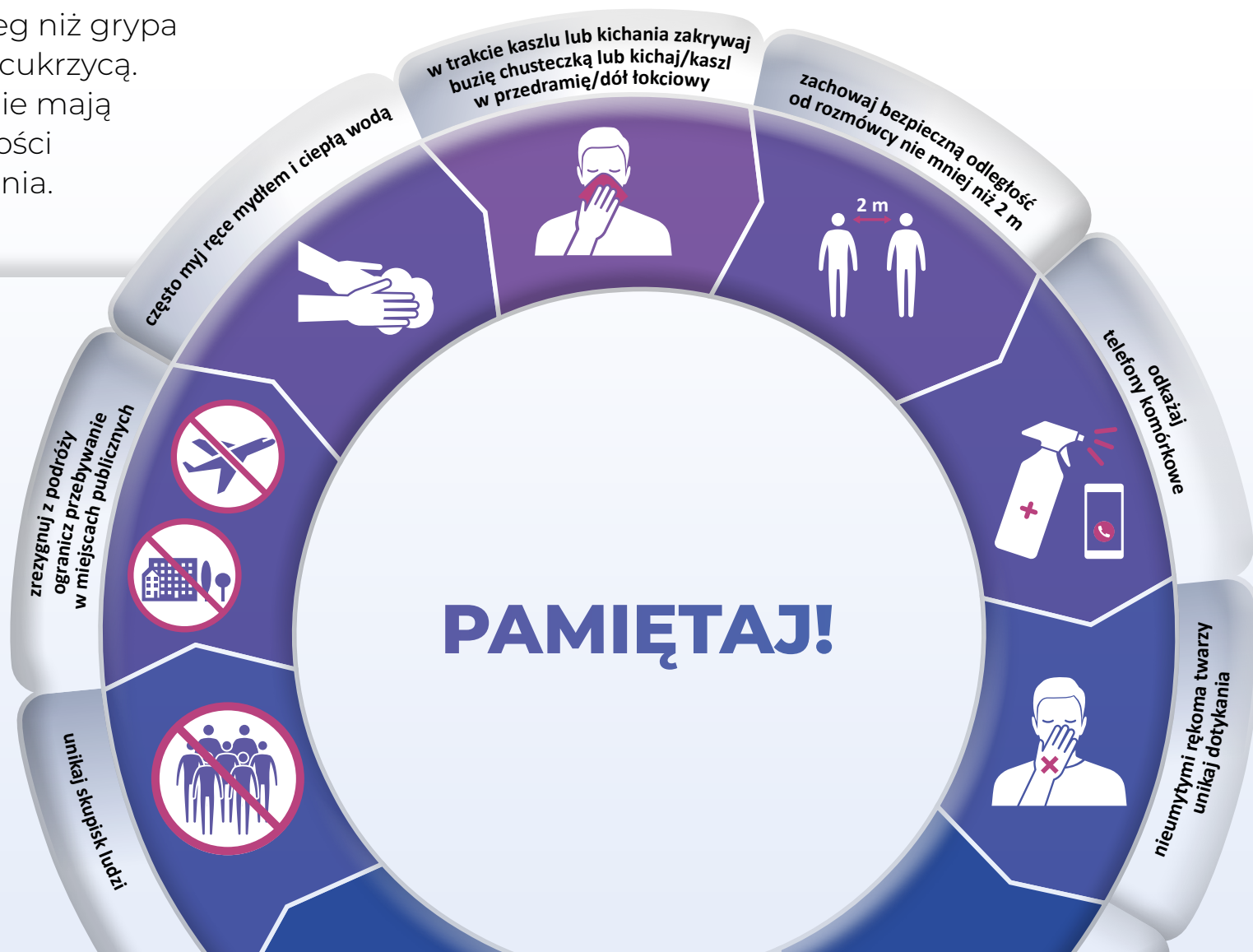
większe ryzyko cukrzycowej kwasicy ketonowej
(głównie u chorych na cukrzycę typu 1)

Choroba COVID-19 a grypa sezonowa

COVID-19 ma cięższy przebieg niż grypa sezonowa, również u osób z cukrzycą. Dlatego największe znaczenie mają standardowe środki ostrożności pozwalające uniknąć zakażenia.

Uwaga!

Wszystkie osoby, również z cukrzycą powinny postępować zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektoratu Sanitarnego <https://gis.gov.pl/> i Administracji Państwowej <https://www.gov.pl/>.

Cukrzyca typu 1 i typu 2 a ryzyko COVID-19

Nie są znane jakiegokolwiek przyczyny, dla których ryzyko rozwoju COVID-19 u pacjentów z cukrzycą typu 1 lub 2 miałyby być inne. Ważniejszy jest fakt, że osoby z cukrzycą danego typu różnią się między sobą wiekiem, powikłaniami i sposobem kontroli cukrzycy.

U osób z powikłaniami cukrzycowymi występuje prawdopodobnie wyższe ryzyko osiągnięcia gorszych rezultatów leczenia COVID-19 niż u chorych na cukrzycę bez powikłań lub innych schorzeń, ale typ cukrzycy nie ma znaczenia.

Dostępność preparatów insulin oraz innych środków potrzebnych do leczenia cukrzycy

Wiodący producenci na świecie podają, że COVID-19 nie ma wpływu na obecne możliwości produkcji i dystrybucji insuliny oraz innych środków potrzebnych do leczenia cukrzycy. PTD monitoruje sytuację i w razie potrzeby będzie przekazywało aktualne informacje.

ACE-inhibitory i sartany a COVID-19

W świetle dostępnych aktualnych informacji nie ma podstaw do modyfikacji terapii, jeżeli poza lekami przeciwcukrzycowymi przyjmujesz inhibitory konwertazy (ACEi) lub sartany – jest to aktualne stanowisko Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Zgromadź potrzebne materiały:

- ✓ Numery telefonów do lekarzy i zespołu terapeutycznego, apteki oraz ubezpieczyciela.
- ✓ Listę leków, które stosujesz i ich dawki (w tym witamin i suplementów).
  - ✓ Produkty zawierające cukry proste (słodzone napoje gazowane, miód, dżem, galaretki lub landrynki) na wypadek hipoglikemii i dużego osłabienia w wyniku choroby.
  - ✓ Zapas insuliny na tydzień do przodu na wypadek choroby lub niemożności wykupienia kolejnej recepty.
  - ✓ Środki higieniczne – płyn dezynfekujący na bazie alkoholu, mydło do odkażania/mycia rąk.
  - ✓ Glukagon i testy paskowe do badania stężenia ciał ketonowych w moczu, jeżeli jesteś leczony insuliną.
- ✓ Zapas artykułów gospodarstwa domowego i żywności na wypadek konieczności pozostania w domu przez dłuższy czas.

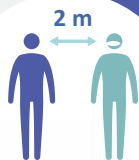
Porozmawiaj z członkiem zespołu terapeutycznego i dowiedz się:

- ✓ Kiedy należy zadzwonić do gabinetu lekarza (w sprawie stężenia ketonów w moczu, zmian w diecie, dawek leków, itd.).
  - ✓ Jak często musisz kontrolować poziom cukru we krwi.
  - ✓ Kiedy należy oznaczyć stężenie ketonów w moczu.
  - ✓ Jakie leki możesz przyjmować na przeziębienie, grypę, infekcje wirusowe.
  - ✓ W jaki sposób powinieneś dostosować leczenie cukrzycy w trakcie choroby.

Koronawirus a cukrzyca

O TYM
WARTO
WIEDZIEĆ

Codziennie przestrzegaj odpowiednich środków ostrożności! ZOSTAŃ W DOMU!

Unikaj bliskiego kontaktu z chorymi osobami.

Unikaj dotykania twarzy, nosa, oczu, itd.

Często myj ręce wodą z mydłem przez co najmniej 20 sekund; szczególnie po czyszczeniu nosa, kasznięciu, kichnięciu lub po pobycie w miejscu publicznym.

Myj i dezynfekuj powierzchnie i przedmioty w domu, aby usunąć zarazki: regularnie czyść często dotykane powierzchnie, np. stoły, klamki drzwi, włącznik światła, uchwyty, biurka, toalety, kurki i telefony komórkowe.

Jeśli woda i mydło nie są dostępne, stosuj płyn odkażający zawierający co najmniej 60% alkoholu.

Unikaj zatłoczonych miejsc – wirusy przenoszą się drogą kropelkową więc w zatłoczonych, zamkniętych pomieszczeniach o słabym przepływie powietrza, w których mogą znajdować się chore osoby wzrasta ryzyko zakażenia.

Unikaj dotykania często używanych powierzchni w miejscach publicznych, takich jak przyciski w windzie, klamki, drzwi, poręcze; unikaj podawania ręki na przywitanie, a jeśli musisz czegoś dotknąć, używaj chusteczki lub rękawa.

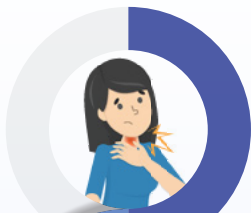
Zrezygnuj z wszystkich niepotrzebnych podróży, w tym z zaplanowanych wyjazdów – ZOSTAŃ W DOMU.

Koronawirus a cukrzyca

O TYM
WARTO
WIEDZIEĆ

W przypadku choroby

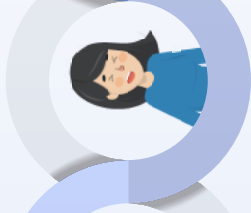
OBSERWUJ SIEBIE I REAGUJ

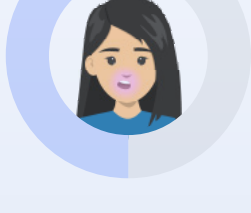
**Trudności
w oddychaniu
lub duszność.**

**Utrzymujący się ból
lub uczucie ucisku
w klatce piersiowej.**

**Splątanie
lub trudności
z obudzeniem się.**

**Zasinienie
warg lub twarzy.**

NIEZWŁOCZNIE SKONTAKTUJ SIĘ TELEFONICZNIE Z LEKARZEM

PRZYGOTUJ SIĘ DO ROZMOWY

Czy masz potencjalne objawy COVID-19, jak gorączka, suchy kaszel i duszność.

Przygotuj wyniki pomiaru glikemii.

Przygotuj wynik pomiaru stężenia ciał ketonowych w moczu.

Zapisuj i podaj ilość przyjętych płynów (możesz do tego celu wykorzystać butelkę o pojemności 1 litra).

Jasno określ odczuwane objawy (np. czy masz nudności? czy masz tylko zatknięty nos?).

Zapytaj o to, jak w tej sytuacji należy kontrolować cukrzycę.

Koronawirus a cukrzyca

O TYM
WARTO
WIEDZIEĆ

Co mam robić, jeżeli zachoruję?

- **Pij dużo płynów.** Jeśli wymiotujesz, przyjmuj płyny małymi łyżkami, co 15 minut, żeby uniknąć odwodnienia.

- **Jeśli zaobserwujesz spadek poziomu cukru** (poniżej 70 mg/dl lub zalecanego docelowego przedziału glikemii), **spożyj 15 gramów łatwo przyswajalnych cukrów prostych**, jak miód, dżem, galaretka, sok lub słodzony napój typu cola i skontroluj poziom cukru za 15 minut, aby upewnić się, czy poziom glikemii wzrasta. Wykonuj dodatkowe oznaczenia poziomu cukru w ciągu dnia i w nocy (zazwyczaj co 2–3 godziny; jeśli używasz urządzenia do ciągłego monitorowania glikemii [CGM], często sprawdzaj odczyty).

- **Jeśli stwierdzisz u siebie wysoki poziom cukru** (powyżej 250 mg/dl) więcej niż w 2 kolejnych oznaczeniach, **sprawdź stężenie ciał ketonowych w moczu, aby uniknąć rozwoju CKK.**

- **Jeśli w teście paskowym stwierdzisz średni lub wysoki poziom ciał ketonowych** (ewentualnie ślad lub niski poziom zgodnie ze wskazówkami lekarza), **niezwłocznie skontaktuj się z lekarzem.**

- **Pamiętaj o tym, że paracetamol wpływa na wartości glikemii mierzone przez niektóre urządzenia CGM** (Dexcom G5, Medtronic Enlite i Guardian). **Dla pewności oznacz poziom cukru na glukometrze.**

- **Umyj ręce i oczyść miejsce iniekcji/infuzji oraz nakłucia opuszki palca wodą z mydłem lub środkiem dezynfekującym na bazie alkoholu.**

Lista wszystkich stacji sanitarno-epidemiologicznych (wojewódzkich i powiatowych)

<https://gis.gov.pl/>

Lista szpitalnych oddziałów chorób zakaźnych działających na terenie całego kraju

<https://www.gov.pl/web/zdrowie>

Praktyczne informacje na temat postępowania w sytuacji podejrzenia zakażenia nowym koronawirusem

www.gov.pl/koronawirus

Opracowana na podstawie „Nowy koronawirus SARS-Cov-2, COVID-19 a Cukrzyca” Aktualności Polskie Towarzystwo Diabetologiczne, 23 marca 2020 [dostęp: 31.03.2020].

Aby uzyskać więcej informacji, należy dzwonić na numer infolinii Narodowego Funduszu Zdrowia dotyczącej postępowania w sytuacji podejrzenia zakażenia koronawirusem

800 190 590

